

*Т.М. Завора, к.е.н., доц. кафедри фінансів,
банківської справи та державного управління
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, доцент
О.В. Чепурний, начальник
Головне управління Державного казначейства України
у Полтавській області*

ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

На сучасному етапі розвитку поряд із позитивними тенденціями у соціально-економічному розвитку держави мають місце і негативні соціальні наслідки, такі як: тенденція до збільшення соціального розшарування населення, зменшення показника індексу людського розвитку, погіршення демографічної ситуації та стану здоров'я населення України й ін. У сукупності ці наслідки являють собою внутрішні загрози національній безпеці держави в соціальній сфері. До загальних ознак загроз належать властивості притаманні всім загрозам: конкретність, реальність, дійсність, створення економічної безпеки. Стосовно особливих ознак загроз, то це ті, за якими розрізняють конкретні види загроз. До класифікаційних ознак загроз належать такі: за місцем виникнення; за ступенем небезпеки; за можливістю здійснення; за масштабами здійснення; за тривалістю дії; за сферою спрямування; за ставленням до них; за характером спрямування [1].

Після групування загроз економічній безпеці за класифікаційними ознаками правомірно твердити про необхідність комплексного підходу до аналізу цих загроз, тому що кожна складова загроз може бути стосовно іншої як джерелом загрози, так і гарантом безпеки. Класифікація загроз за сферою спрямування передбачає виокремлення інституційної, соціальної сфери, загроз фінансовій безпеці, тінізації та корумпованості економіки, структурних диспропорцій, недосконалої системи інноваційного розвитку [2]. Так у соціальній сфері особливо руйнівними залишаються загрози, спричинені економічними та політичними діями. Актуальною сьогодні є загроза бідності в Україні. У результаті непродуманих рішень відбувається зменшення доходів громадян, що призводить до падіння рівня споживання. Погіршення стану здоров'я населення й умов проживання, які є наслідками попередніх загроз, породжують бідність. Банкрутство та закриття підприємств викликають скорочення працюючих, що у свою чергу призводить до збільшення кількості безробітних і породжує злиденність. Зменшення кількості працюючих на підприємствах та їхніх доходів у 2010 році спричинили дефіцит пенсійного фонду, що викликало загрозу виплати пенсій. Глибока диференціація населення унеможливорює створення вагального прошарку середнього класу. Основні реальні та потенційні загрози національній безпеці України, її стабільності в суспільстві за сферами діяльності визначені у Законі України «Про основи національної безпеки України» (рис. 1) [3, 4].

Головною проблемою економічної безпеки в соціальній сфері України на сучасному етапі є суперечності між безпекою на мікро- та макрорівнях.

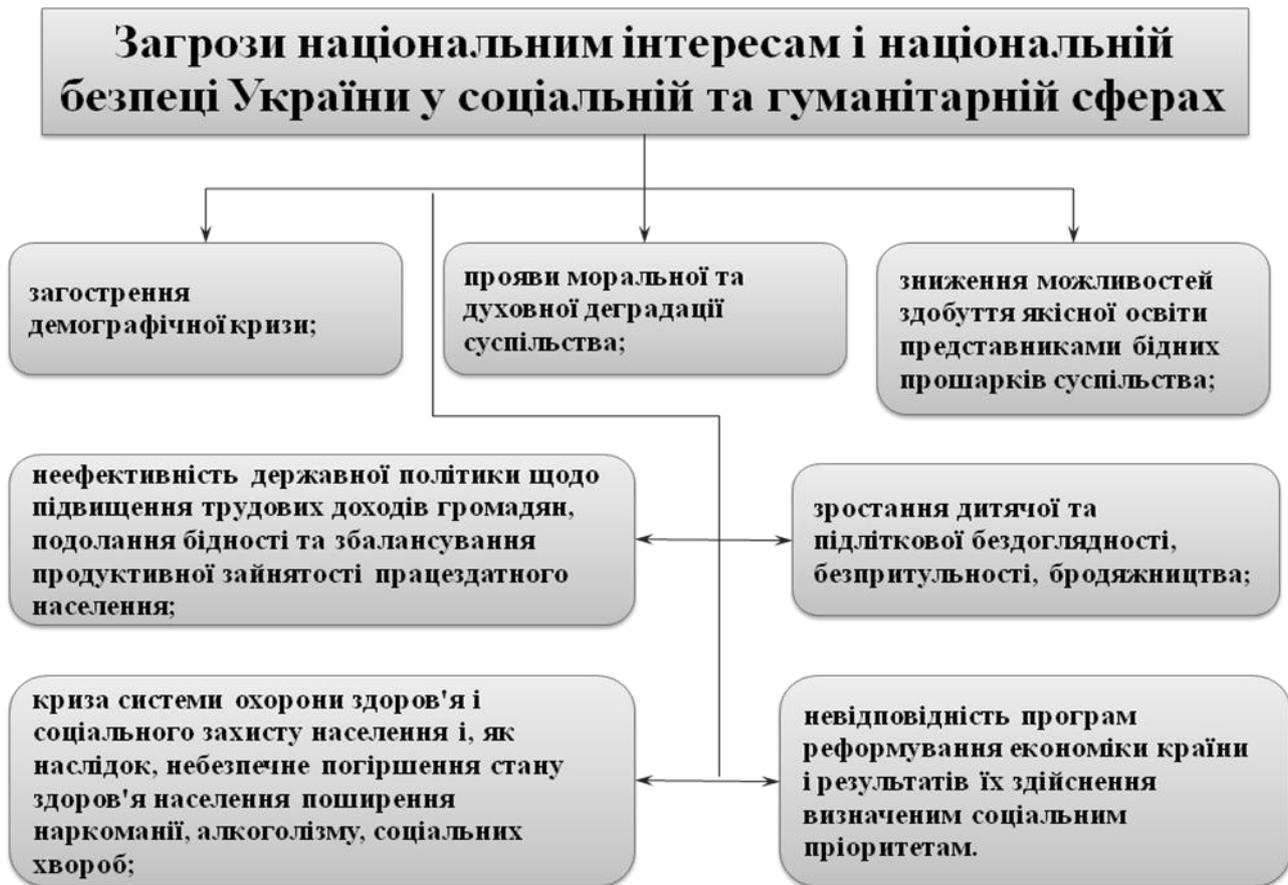

Рис.1. Загрози національній безпеці України в соціальній сфері

Тому можна сьогодні стверджувати, що деякі загрози економічній безпеці України виникли внаслідок заходів, ужитих у процесі економічного реформування. Загрозами національній безпеці у соціальній сфері залишається погіршення рівня і якості життя населення, зростання невизначеності соціального статусу багатьох верств населення, демографічна ситуація, житлова проблема.

Література

1. Соціально-економічна безпека: навч. посіб. / [О.О. Беляєв, Л.П. Бортнікова, В.І. Кириленко та ін.]; за заг. ред. О.О. Беляєва, В.І. Кириленка. – К.: КНЕУ, 2010. – 316 с.
2. Соціальна безпека: теорія та українська практика: Монографія / За ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М. Колота, В.В. Рогового. – К.: КНЕУ, 2006. – 292 с.
3. Закон України «Про основи національної безпеки» №964 IV від 19.06.03 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №39. – Ст.351.
4. Чепурний О.В. Концептуальні засади національної безпеки в соціальній сфері / О.В. Чепурний [Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, Полтава, 22 листоп. 2011 р.]. – Полтава, 2011. – С. 289 – 291.